

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE - LJUBLJANA

WOJCIECH ROSZKOWSKI: SENCA JALTE

Podatki o knjigi

- Naslov: SENCA JALTE, POROČILO
- Avtor: Wojciech Roszkowski
- Prolog: Igor Grdina
- Prevod: Niki Neubauer
- Urednica: Alenka Veber
- Cena: 22 €
- Velikost: 130 mm x 210 mm
- Vezava: mehko vezano
- Število strani: 128
- ISBN: 978-961-278-180-4
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba

Kontakt

Nina Brumec

telefon 01.244.36.70

mohorjeva@siol.net

Jaltski vozeli in leto 2015

Februarja 1945 je bila konferenca »velikih treh«, na kateri so Roosevelt, Churchill in Stalin v znamenitem črnorskem letovišču Jalta potrdili Atlantsko listino in sprejeli Deklaracijo o osvobodjeni Evropi. Avtor knjige, mednarodno priznan sodobni poljskih zgodovinar in ekonomist Wojciech Roszkowski, nam v knjigi *Senca Jalte* v šestih poglavjih odpira nova obzorja o odločitvah v Jalti.

Dogodka, ki simbolizira konec druge svetovne vojne, ni lahko razložiti, saj se je z deklaracijo o osvobodjeni Evropi začelo suženjstvo komunistični Rusiji vse do padca Berlinskega zidu (načelo fifty-fifty).

Mnogi zahodni zgodovinarji, a tudi mnogi Rusi, so spremenili svoje ugotovitve o Jaltski konferenci. Ali torej začeti znova? Odgovor na to vprašanje boste našli v knjigi poljskega zgodovinarja, ki mu je geografsko, a ne le samo geografsko Jalta zelo, zelo blizu.

Ne gre prezreti tudi prologa ddr. Igorja Grdine v katerem bomo izvedeli, koliko fifty-fifty zadeva tudi nas.

Avtorjev življenjepis

Profesor WOJCIECH ROSZKOWSKI (Andrzej Albert) je mednarodno priznan sodobni poljski zgodovinar in ekonomist. Njegovo priljubljeno delo *Najnovejša zgodovina Poljske 1918–1990* je v času komunistične vladavine na Poljskem izšlo pri podtalni založbi.

Wojciech Roszkowski je bil gostujoči raziskovalec na univerzi Georgetown v Washingtonu (1985), raziskovalec v Wilson Centru v Washingtonu (1988–1989) in gostujoči profesor na univerzi Marylanda v College Parku.

Bil je podrektor Varšavske ekonomske šole (1990–1993), direktor Inštituta za politične študije pri Poljski akademiji znanosti (1994–2000), v letih 2000–2002 pa je zasedal Kosciuszko katedro za poljske študije na univerzi Virginije.

Med njegovimi najpomembnejšimi objavljenimi deli so: *Nastanek državnega sektorja v poljski industriji in bančništvu, 1918–1924* (v poljščini: PWN, Varšava 1982), *Zemljiški posestniki na Poljskem, 1918–1939* (v angleščini: East European Monographs, New York: Columbia University Press, 1991), *Zemljiške reforme v Vzhodni in Srednji Evropi po prvi svetovni vojni* (v angleščini: ISP PAN, Varšava 1995), *Zgodovina Poljske 1914–2004* (v poljščini: PWN, Varšava 2005; 10. izdaja).

Srednješolski zgodovinski učbeniki, ki jih je napisal skupaj z Anno Radziwiłł, so med najbolj priljubljenimi na Poljskem. Leta 2004 je bil izvoljen za poslanca v Evropskem parlamentu.

Odlomek iz knjige

1. Prolog. Druga svetovna vojna je bila spopad v trikotniku, na katerega enem kraku so se znašle velike demokracije in z njimi povezane manjše države, na drugem sile Antikominternskega in pozneje Trojnega pakta, na tretjem pa Sovjetska zveza z revolucionarnimi marksističnimi partijami po vsem svetu (do 15. maja 1943 so bile organizirane kot sekcije Tretje internacionale). Odkrite sovražnosti med prvima dvema taboroma so na evropskih tleh izbruhnile v prvih urah septembra 1939. Sovjetska zveza je vse do junija 1941 s Hitlerju naklonjeno politiko luknjala blokado, s katero je Velika Britanija poskušala — kakor v prvi svetovni vojni — odločilno oslabiti Nemčijo. Prvaki, ki so prisegali na kljukasti križ in rdečo zvezdo, so tedaj družno udrihali po zahodnih plutokratih in vojnih hujskačih. (I. Grdina)

2. Pot do Jalte. V začetku leta 1945 so sovjetske armade prodirale skozi osrednjo Poljsko in do konca februarja dosegle reko Odro, medtem ko so bile angleško-ameriške armade še vedno zahodno od Rena. Postajalo je jasno, da bo Evropa razdeljena glede na položaje vojska in da obstaja tveganje, da Sovjeti zavzamejo večino Nemčije. Do tega časa so prosovjetski komunisti že prevzeli oblast v Jugoslaviji in Albaniji, pridobivali so na moči v Grčiji, vzpostavili so začasno vlado na Poljskem in sodelovali so v koalicijskih vladah v Bolgariji, Češkoslovaški, Franciji, Madžarski, Italiji in Romuniji. John Lewis Gaddis je zapisal: »Ko so njihove armade leta 1944 prodirale v Vzhodno Evropo, so [Sovjeti] takoj začeli spodkopavati morebitne vire nasprotovanja, ne samo v nekdanjih sovražnih državah Romuniji, Bolgariji in Madžarski, ampak najbolj izrazito na Poljskem, ki je bila navsezadnje zaveznica.« Na Tihem oceanu so Američani ponovno zavzeli Filippine, toda dokončni poraz Japonske se je zdel še daleč. Zato so zahodni zavezniki želeli pridobiti sovjetsko pomoč v boju proti Japonski. Skromna ameriška pomoč, dana Kitajcem, je prinesla precej razočarajoče rezultate, zato bi bile sovjetske armade zelo koristne pri napadih na japonske sile v Mandžuriji, severni Kitajski in Koreji. (W. Roszkowski)